

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

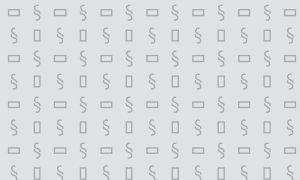
Nařízení Brusel I - mezinárodní pravomoc

JUDr. Jana Herboczková

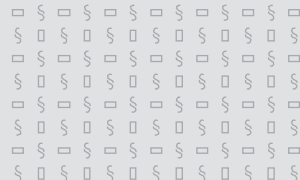
Nařízení Brusel I

- Vzniklo transformací Bruselské úmluvy o pravomoci soudů a výkonu rozhodnutí ve věcech civilních a obchodních (1968)
- Upravuje dva okruhy otázek:
 - stanovení mezinárodní pravomoci soudů členských států EU
 - uznání a výkon rozhodnutí soudů jednoho členského státu v jiném členském státě.

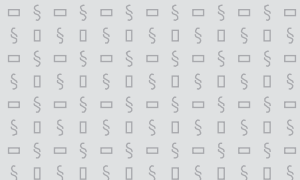

Věcná působnost

- Vztahuje se na věci občanské a obchodní bez ohledu na druh soudu
- Nevztahuje se na věci daňové, celní a správní a dále na:

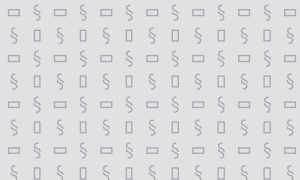

- věci osobního stavu, způsobilosti fyzické osoby k právům a právním úkonům, majetkové vztahy mezi manželi a dědění, včetně dědění ze závěti
- konkurzy, vyrovnání a podobná řízení
- sociální zabezpečení
- rozhodčí řízení

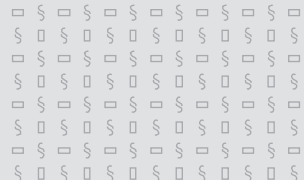
Časová působnost

- Platné od 1.3.2002
- Pro přístupující státy, vč. ČR, platné od 1.5.2004
- Vztahuje pouze na řízení zahájená po vstupu tohoto nařízení v platnost
- Další podmínky v článku 66

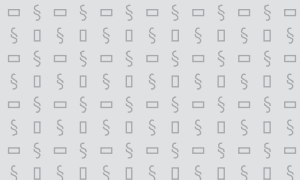
Personální působnost

- Domicil žalovaného na území některého členského státu EU
 - *Výjimky v článku 4, 9 odst. 2, 13 odst. 4, 15 odst.2, 22 a 23*
- Domicil žalobce nepodstatný, může mít domicil i ve třetím státě

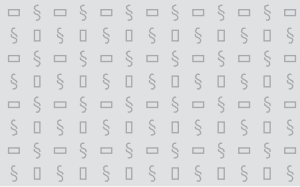
Druhy pravomocí

- Základní - článek 2
- Alternativní I - článek 5
- Alternativní II - článek 6,7
- Speciální - články 8-21
- Výlučná - článek 22
- Dohodnutá - článek 23
- Založená podřízením se zahájenému řízení - článek 24

Základní pravomoc

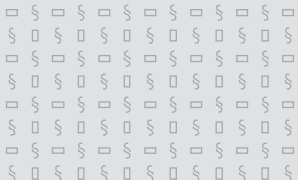
- Osoby mající domicil v členském státě budou žalovány v tomto státě
- V jiném členském státě mohou být žalovány jen podle pravidel nařízení (čl. 5-24)
- Nemají-li domicil v členském státě, nařízení nedopadá (výjimka čl. 22, 23)

Domicil

■ Fyzické osoby (článek 59):

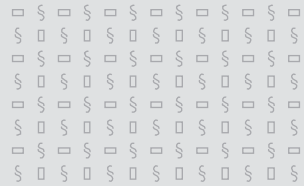
- Má-li FO domicil na území členského státu, jehož soudy vedu řízení, domicil se určí dle *lex fori*
- Nemá-li FO domicil na území členského státu, jehož soudy vedu řízení, domicil se určí dle právního řádu státu domnělého domicilu osoby

Domicil

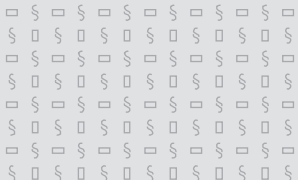
■ Právnícké osoby (článek 60):

- sídlo nebo
- ústředí nebo
- hlavní provozovna

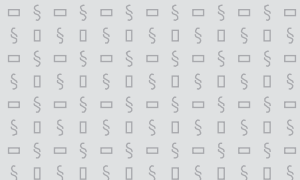
Alternativní pravomoc I

- Upraveno článkem 5
- Alternativa k základní pravomoci dle čl. 2
- Podmínka: žalovaný musí mít domicil na území některého členského státu

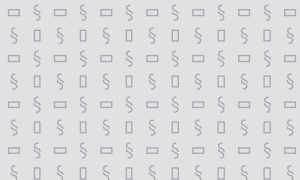
Alternativy dle článku 5

- Místo plnění
- Domicil oprávněné osoby, jde-li o nároky na výživné
- Místo vzniku škodné události
- Místo konání trestního řízení (adhézní řízení)
- Sídlo pobočky, zastoupení nebo jiné provozovny
- Trusty, pomoc a záchrana nákladu

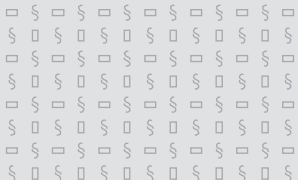
Alternativní pravomoc II

- Upravena článkem 6 a 7
- Alternativa k základní pravomoci dle čl. 2 a k alternativní pravomoci I dle čl. 5
- Cíl: soustředit více řízení, která spolu úzce souvisí k jednomu soudu
- Podmínka: žalovaný musí mít domicil na území některého členského státu

Alternativy dle článku 6

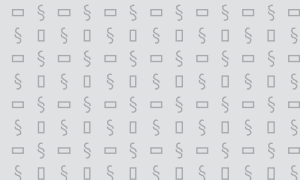
- Je-li více žalovaných, u soudu domicilu dalšího ze žalovaných
- U zajišťovacích, intervenčních a vzájemných žalob u soudu, kde byla podána původní žaloba
- Místo polohy nemovitosti

Speciální pravomoci

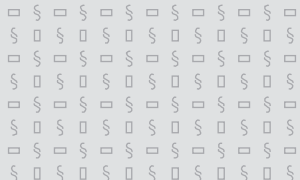
- Pojišťovací smlouvy
- Spotřebitelské smlouvy
- Individuální pracovní smlouvy

- Důvod odlišného režimu: ochrana slabší strany vztahu
- Přednost před základní pravomocí, alternativní pravomocí I a II

Pojišťovací smlouvy (čl. 8 -14)

- Pojistitel může být žalován:
 - U soudů státu svého domicilu
 - U soudů státu domicilu pojistníka, pojištěného nebo oprávněné osoby, pokud jsou žalobci
 - U soudu místa, kde nastala škodná událost
- Pojistitel může pojistníka, pojištěného či oprávněnou osobu žalovat pouze ve státě domicilu žalovaného
- Prorogační dohoda: po vzniku sporu, ve prospěch slabší strany

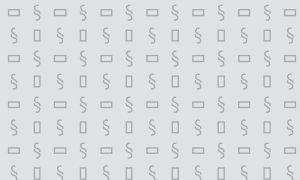

Spotřebitelské smlouvy (čl. 15-17)

- Ustanovení dopadá je na některé spotřebitelské smlouvy:
 - o koupi movitých věcí na splátky
 - o půjčce návratné ve splátkách nebo jiný úvěrový obchod určený k financování koupě movitých věcí
 - jiné smlouvy, ve kterých jedna strana jedná v rámci své podnikatelské nebo profesionální činnosti v členském státě, na jehož území má spotřebitel bydliště

- Spotřebitel může podat žalobu proti smluvnímu partnerovi buď u soudů členského státu, na jehož území má tento smluvní partner domicil, nebo u soudu místa, kde má domicil spotřebitel
- Smluvní partner může podat žalobu proti spotřebiteli pouze u soudů členského státu, na jehož území má spotřebitel domicil
- Prorogační dohoda: po vzniku sporu a ve prospěch spotřebitele

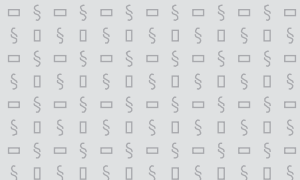
Individuální pracovní smlouvy (čl.18-21)

- Zaměstnavatel může být žalován buď ve státě svého domicilu nebo v jiném členském státě:
 - u soudu místa obvyklého výkonu práce zaměstnance
 - u soudu místa provozovny, která zaměstnance přijala do zaměstnání
- Zaměstnavatel může podat žalobu proti zaměstnanci pouze u soudů domicilu zaměstnance

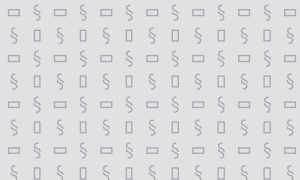
Výlučná pravomoc (čl.22)

- dána bez ohledu na domicil žalovaného či žalujícího
- má přednost před všemi ostatními druhy pravomocí podle nařízení
- soud povinností zkoumat svou pravomoc ex offio (čl. 25) - li má výlučnou pravomoc jiný sou, bez návrhu se prohlásí za nepřislušný
- Nerespektování má za následek neuznání rozhodnutí v jiném členském státě

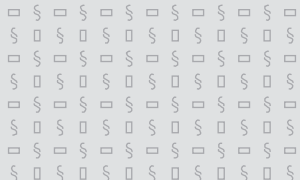
Jednotlivé případy výlučných pravomocí:

- Soudy místa polohy nemovitosti (výjimka krátkodobý nájem nemovitostí)
- Soudy sídla společnosti
- Soudy státu, na jehož území jsou vedeny veřejné rejstříky
- Soudy státu, na jehož území je požádáno u udělení nebo zápis patentů, ochranných známek atd.
- Soudy státu výkonu rozhodnutí

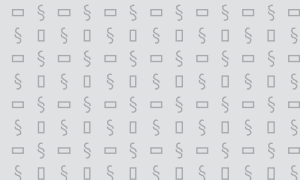
Dohodnutí pravomoc (č. 23)

- Smluvní volnost omezena článkem 1, 13, 17, 21, 22 a nutností existence mezinárodního prvku
- postačuje, aby alespoň jedna strana měla domicil na území členského státu
- takto založená pravomoc je výlučná

Forma prorogační dohody

- Písemně nebo ústně s písemným potvrzením (písemné formě jsou rovnocenná veškerá sdělení elektronickými prostředky)
- Ve formě, která odpovídá praktikám zavedeným mezi těmito stranami
- V mezinárodním obchodě, ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí

Založení pravomoci podřízením se zahájenému řízení (čl. 24)

- není-li soud jednoho členského státu příslušný již podle jiných ustanovení nařízení, stane se příslušným, jestliže se žalovaný dostaví k jednání k tomuto soudu
- to neplatí, pokud se žalovaný dostaví proto, aby namítal nepřislušnost soudu, nebo je-li jiný soud podle článku 22 výlučně příslušný